

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Bod č. 17 – Návrh poslancov NR SR Miloša Svrčka, Jaroslava Karahutu a Jozefa Lukáča na vydanie zákona o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou stavebnej legislatívy (tlač 1498)

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený na rokovanie ako poslanecký návrh

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Cieľom návrhu zákona je zosúladiť osobitné právne predpisy so schválenými zákonmi na úseku územného plánovania a výstavby, odstrániť prekážky fungovania novej stavebnej legislatívy v osobitnej právnej úprave a reflektovať zmeny v procesoch územného konania a výstavby v osobitných predpisoch. Schválenie zákona č. 200/2022 Z. z. o územnom plánovaní a zákona č. 201/2022 Z. z. o výstavbe vytvorilo stav, kedy osobitné predpisy dotýkajúce sa činností územného plánovania a výstavby, obsahujú právnu úpravu zodpovedajúcu úprave dnes ešte účinného zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorá vo veľkej miere nie je kompatibilná s právnou úpravou po reforme stavebnej legislatívy. Nejde pritom len o nesúlad formálny, ktorý by bolo možné preklenúť výkladom, ale o komplexné procesné zmeny, nové inštitúty a odlišný spôsob povoľovania stavieb, ktoré je nevyhnutné reflektovať aj v osobitných predpisoch, aby s účinnosťou novej stavebnej legislatívy od 1. apríla 2024 bolo vzájomné pôsobenie týchto právnych regulácií možné, bezproblémové a dávalo adresátom práva jasnú odpoveď na ich právnú situáciu.

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 01.09.2023

Postoj RÚZ k materiálu

Cieľom návrhu zákona je zosúladiť osobitné právne predpisy so schválenými zákonmi na úseku územného plánovania a výstavby, odstrániť prekážky fungovania novej stavebnej legislatívy v osobitnej právnej úprave a reflektovať zmeny v procesoch územného konania a výstavby v osobitných predpisoch. **RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené podnety a pripomienky.**

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k čl. XII bod 2:

V navrhovanom § 2 ods. 1 písm. b) sa slová „bytovým domom budova, v ktorej“ nahrádzajú slovami „bytovým domom budova, v ktorej sú najmenej štyri byty a v ktorej“.

Odôvodnenie:

Navrhuje sa upraviť definícia bytového domu tak, aby sa bytovým domom rozumela len bytová budova, v ktorej sú minimálne štyri byty. Takáto je aj dnešná právna úprava.

2. Zásadná pripomienka k čl. XIII. bod 16

V čl. XIII. bod 16 v novom odseku 1 v ustanovení písm. d) v bode 1 sa za slová „elektrickú prípojku,“ vkladajú slová „telekomunikačnú prípojku k elektronickej komunikačnej sieti,“.

Odôvodnenie:

V predmetnom ustanovení absentuje telekomunikačná prípojka, ktorá taktiež patrí medzi inžinierske stavby

3. Zásadná pripomienka k čl. XV. bod 4

V čl. XV. bod 4 do poznámok k Položke 60a sa dopĺňa nová poznámka č. 1, ktorá znie:

„1. Poplatok podľa položky 60a sa nevyberá ak v zmysle § 41 ods. 5 zákona č. 201/2022 Z. z. rozhodnutie o povolení stavby je zároveň overením projektu stavby.“

Pôvodné poznámky 1 až 3 sa preznačia na poznámky 2 až 4.

Odôvodnenie:

Navrhuje sa vyprecizovať ustanovenie, aby bolo nepochybné, že poplatok za overenie projektu stavby sa má vyberať len v prípadoch, keď je overenie projektu stavby samostatným úkonom stavebného úradu

4. Zásadná pripomienka k čl. XV.

V čl. XV. sa dopĺňa predvetie, ktoré znie: „Horná hranica poplatku pre správne poplatky, ktoré sú stanovené percentom z hodnoty stavby, je 1000,- €.“

Odôvodnenie:

Navrhuje sa stanoviť horná hranica poplatku vypočítaného percentom z hodnoty stavby. Týmto sa prispeje k zlepšeniu podnikateľského prostredia pri veľkých investičných projektoch.

5. Zásadná pripomienka k čl. XLII.

V čl. XLII bod 11 sa pojem „inžinierskych stavieb“ nahrádza pojmom „stavieb dopravnej infraštruktúry“.

Odôvodnenie:

Navrhuje sa upraviť ustanovenie tak, aby sa § 27 ods. 2 týkal len dopravných stavieb a stavieb dopravnej infraštruktúry, nakoľko toto ustanovenie upravuje ochranu pred hlukom z dopravy. Pôvodne navrhovaný pojem inžinierskych stavieb je širší a zaviedol by neodôvodnené posudzovanie aj takých inžinierskych stavieb, ktoré nielenže nemajú súvis s dopravou, ale štandardne ani nie sú zdrojom hluku (napr. vodovod, telekomunikačné vedenie, plynovod a pod.). Ako alternatívne riešenie je možné vypustenie celého bodu 11.

6. Zásadná pripomienka k bodom 8 a 9 článku Čl. XLIX Novely (Návrh novelizácie § 79 ods. 5 a 80 ods. 4 Zákona o energetike)

Požadujeme body 8 a 9 článku Čl. XLIX Novely upraviť tak, aby prevádzkovateľ siete naďalej udeľoval súhlas s umiestnením stavby v bezpečnostnom a ochrannom pásme plynárenského zariadenia, prípadne vypustenie týchto novelizačných bodov.

Odôvodnenie:

Požadujeme zachovanie statusu quo pri umiestňovaní stavieb v bezpečnostnom a ochrannom pásme plynárenských zariadení a teda vyžadovanie súhlasu so zriadením stavby v ochrannom a bezpečnostnom pásme. Opačný prístup, navrhovaný predkladateľmi Novely bude mať za následok ohrozenie života, zdravia a majetku osôb. Novelu v súčasnom znení je možné z tohoto pohľadu hodnotiť ako pre verejnosť nebezpečnú.

Len postavenie tzv. dotknutej osoby pre prevádzkovateľa siete nepredstavuje dostatočnú záruku predchádzaniu zriaďovania stavieb v bezpečnostných a ochranných pásmach plynárenských zariadení. Prevádzkovateľovi distribučnej siete nemôže z ustanovení osobitného predpisu vyplývať len postavenie „dotknutej právnickej osoby“, keďže v mnohých prípadoch je ako vlastník stavby nachádzajúcej sa na pozemku, na ktorom sa má uskutočniť iná stavba, účastníkom konania.

7. Zásadná pripomienka k bodu 12, článku Čl. XLIX Novely

Požadujeme vypustenie bodu 12, článku Čl. XLIX Novely

Odôvodnenie:

Predmetným ustanovením sa nariaďuje okrem iného prevádzkovateľovi distribučnej siete poskytovať „Úradu pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky údaje do informačného systému územného plánovania a výstavby vrátane metaúdajov a vrátane osobných údajov bez súhlasu dotknutých osôb v rozsahu nevyhnutnom na účel podľa osobitných predpisov“.

Takýto zásah do práv k predmetným údajom považujeme za neodôvodnene extenzívny a neproporcionálny k presadzovanému záujmu sledovaného predmetnou Novelou. Navrhujeme, aby bol zachovaný súčasný stav.

Navyše takéto ustanovenie nie je ústavne konformné. Predmetné údaje predstavujú tzv. iné majetkové hodnoty podniku, ktorý nimi disponuje. Na takéto práva sa vzťahuje v zmysle konštantnej praxe Ústavného súdu SR režim ochrany podľa čl. 20 Ústavy SR (viď napr. rozhodnutie II. ÚS 19/1997 alebo II. ÚS 194/08).

Nútené poskytovanie údajov vyššie uvedenému Úradu predstavuje nútené obmedzenie vlastníckeho práva (zásah do lus disponendi). Nútené obmedzenie vlastníckeho práva, teda aj iného majetkového práva síce Ústava SR pripúšťa, avšak je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu ako ustanovuje čl. 20 ods. 4 Ústavy SR.

Tak ako sa toto obmedzenie navrhuje, nespĺňa zjavne kritérium nevyhnutnej miery, ani poskytnutia primeranej náhrady a teda nevyhnutné požiadavky čl. 20 ods. 4 Ústavy SR.

Zároveň je navrhovaná úprava v dôsledku absencie odbornej diskusie vágna a v tejto podobe neimplementovateľná.

8. Zásadná pripomienka k čl. LV.

V čl. LV sa dopĺňa nový bod č. 7, ktorý znie:

„7. V § 21 ods. 15 sa za prvú vetu vkladá text:

„Právo podniku vyplývajúce zo súhlasu alebo zmluvy podľa predchádzajúcej vety sa považuje za iné právo k pozemku alebo stavbe podľa osobitného predpisu.57a“

Poznámka pod čiarou 57a znie:

„57a § 19 ods. 1 písm. b) bod 3 zákona č. 201/2022 Z. z. o výstavbe,““

Pôvodné body 7 až 18 sa prečísľujú na body 8 až 19.

Odôvodnenie:

Navrhuje sa doplnenie ustanovenia § 21 ods. 15 zákona č. 452/2021 Z. z. tak, aby nebolo sporné, že práva vyplývajúce z zo súhlasov a zmlúv upravených v tomto ustanovení sú inými právami k pozemku alebo stavbe v zmysle § 19 ods1 písm. b) bod 3 zákona č. 201/2022 Z. z. o výstavbe.

9. Zásadná pripomienka k čl. LVI, bod 19.

V čl. LVI v bode 19 nový odsek 4 znie:

„(4) Správca alebo prevádzkovateľ iného zdroja údajov, z ktorého nemožno získať údaje podľa odseku 3, je povinný úradu na účely zabezpečenia činností územného plánovania a výstavby poskytovať údaje z iných zdrojov údajov, a to na žiadosť, za úhradu nevyhnutných nákladov, v elektronickej podobe, požadovanej štruktúre, dohodnutým spôsobom a aj opakovane. Správca alebo prevádzkovateľ iného zdroja údajov poskytuje spolu s údajmi z iného zdroja údajov aj metaúdaje k poskytovaným údajom, ak ich vytvára a eviduje. Správca alebo prevádzkovateľ iného zdroja údajov je však povinný údaje a metaúdaje poskytnúť len v rozsahu a štruktúre, v akom nimi disponuje vo vlastnom informačnom systéme.“

Odôvodnenie:

Navrhuje sa preformulovanie odseku 4 tak, že poskytnutie údajov z iných zdrojov nebude bezodplatné a na náklady poskytovateľa, ale bude kompenzované vo výške oprávnených nákladov. Zároveň tak, aby povinnosť správcu, resp. prevádzkovateľa, iného zdroja údajov poskytnúť údaje a metaúdaje bola limitovaná len na rozsah a štruktúru údajov, ktorými disponuje vo vlastnom informačnom systéme.

10. Zásadná pripomienka k čl. LVI, bod 23.

V čl. LVI sa na koniec pridáva nový bod 23, ktorý znie:

„23. § 40 ods. 9 znie:

(9) Ak osobitné predpisy¹⁷⁾ neustanovujú inak, vlastník stavieb dopravnej infraštruktúry, správca stavieb dopravnej infraštruktúry alebo prevádzkovateľ stavieb dopravnej infraštruktúry a vlastník stavieb technickej infraštruktúry,

správca stavieb technickej infraštruktúry alebo prevádzkovateľ stavieb technickej infraštruktúry sprístupní k 1. aprílu 2024 v informačnom systéme údaje o stavbách dopravnej a technickej infraštruktúry zhotovených pred účinnosťou tohto zákona najmenej v rozsahu známych ochranných pásiem a bezpečnostných pásiem, technických parametrov a kapacít stavieb dopravnej a technickej infraštruktúry a ich súčastí, ak má tieto informácie v elektronickej podobe, pričom tieto údaje sprístupní v rozsahu, v akom nimi disponuje vo vlastnom informačnom systéme.“

Odôvodnenie:

Legislatívno-technická pripomienka, ktorou sa navrhuje upresniť povinnosť vlastníkov a správcov stavieb dopravnej a technickej infraštruktúry poskytnúť prvotné údaje do informačného systému tak, aby bola v súlade aj s ustanoveniami § 65 ods. 12 zákona o výstavbe a aby ustanovenie viac zohľadňovalo reálne možnosti vlastníkov a správcov stavieb dopravnej a technickej infraštruktúry poskytnúť prvotné údaje.

11. Zásadná pripomienka k čl. LVII

Článok LVII sa dopĺňa nasledovne:

V § 65 odsek 10 znie:

„(10) Konania vo vzťahu k stavbám jadrových zariadení a stavbám súvisiacich s jadrovým zariadením v areáli jadrového zariadenia začaté na Úrade jadrového dozoru Slovenskej republiky a právoplatne neskončené do 31. marca 2030 sa dokončia na Úrade jadrového dozoru podľa doterajších predpisov. Na tieto konania sa vzťahuje zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov účinnom k 31. marca 2024 a všetky vykonávacie právne predpisy vzťahujúce sa k tomuto zákonu účinné do 31. marca 2024 a zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov účinnom k 31. marca 2024 a všetky vykonávacie právne predpisy vzťahujúce sa k tomuto zákonu účinné do 31. marca 2024.“

Odôvodnenie:

Precizuje sa doterajšie ustanovenie § 65 ods. 10 zákona č. 201/2022 Z. z. o výstavbe vo vzťahu k stavbám jadrových zariadení a ku konaniam na Úrade jadrového dozoru Slovenskej republiky. Stavebné a stavebno-atómové konania k jadrovým zariadeniam (povoľovacie procesy) vykazujú v porovnaní s inými druhmi stavieb viaceré špecifiká, sú poznamenané vysokou mierou jedinečnosti a neopakovateľnosti, majú veľmi individuálny charakter, ku konaniu je použitá rozsiahla technicky zložitá dokumentácia a v neposlednom rade podliehajú zvýšenému záujmu slovenskej, ale najmä zahraničnej verejnosti. Táto verejnosť podľa doterajších skúseností vo významnej miere využíva svoje oprávnenia vyplývajúce najmä z Aarhuského dohovoru, Espoo dohovoru a EIA procesu. Na základe uvedeného je potrebné vytvoriť dlhší časový horizont na predloženie úplne novej právnej úpravy stavebného/stavebno-atómového konania vo vzťahu k jadrovým zariadeniam.

Zdroj: RÚZ